

Olje- og energiminister Tina Bru

Kopi: Klima- og miljødepartementet (KLD), Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

12.10.20

Angående stortingets vedtak nr 798:

Naturmangfoldloven må legges til grunn ved gjennomgang av vindkraftkonsesjoner

19. juni 2020 gjorde Stortinget enstemmig følgende vedtak om vindkraft:

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt behandlingen av gitte vindkraftkonsesjoner har fulgt energilovgivningen og forvaltningslovens krav. Dersom det skulle foreligge feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivningens krav skal forvaltningen stanse vedtaket.

I en [pressemelding 7. oktober](#) informerer Olje- og energidepartementet (OED) om at en vurdering allerede er gjort av Gismarvik, Okla, og Vardafjell vindkraftverk, og at der ikke ble funnet feil eller mangler som kunne lede til ugyldighet.

I [budsjettproposisjonen for Olje- og energidepartementet](#) for 2021 som ble presentert 7. oktober skriver departementet at de prioriterer vurderinger av de prosjektene der det uansett skal fattes vedtak, i form av godkjenninger i NVE eller klageavgjørelser i departementet. Departementet prioriterer også de sakene der det foreligger anmodninger om omgjøring av tidligere vedtak og/eller varsler om rettslige skritt. Departementet vil først *om det blir aktuelt* komme tilbake til en vurdering av prosjekter der det ikke skal fattes vedtak i forvaltningen og hvor det ikke foreligger anmodninger om omgjøring eller andre krav fra kommune eller andre.

Videre skriver OED at "Om det skulle foreligge en saksbehandlingsfeil som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, skal det foretas en interesseavveining hvor det skal ses hen til at konsesjonæren har fått en rettighet, og med det utgangspunkt vurderes om konsesjonæren kan bebreides for feilen, hvor lang tid som har gått og i hvilken grad partene har innrettet seg etter vedtaket."

Undertegnede organisasjoner setter pris på at regjeringen har satt i gang gjennomføringen av Stortingets vedtak, som haster. Vi verdsetter også at regjeringen ønsker en grundig gjennomgang.

Dog ser vi tre store utfordringer med regjeringens tilnærming til implementeringen av Stortingets vedtak, som må rettes opp i:

1. Vi kan ikke se at gjennomgangene er gjennomført i full overensstemmelse med bestemmelsene i *naturmangfoldlovens § 7*, som må komme til anvendelse.
2. *Alle* konsesjoner der vindkraftverkene ikke allerede er i drift bør gjennomgås og vurderes.
3. At det skal foretas en *interesseavveining* hvor det skal ses hen til at konsesjonæren har fått en rettighet, om det foreligger saksbehandlingsfeil som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, er ikke i samsvar med stortingsvedtaket som sier at *ugyldighet* skal føre til at vedtaket stanses.

Vi har gitt advokat Tine Larsen i oppdrag å gå gjennom de juridiske konsekvensene av stortingsvedtaket, og følgene for hvordan naturmangfoldloven skal ivaretas i implementeringen av det. Videre har hun fått i oppdrag å gå gjennom Bremangerlandet vindkraftverk som *et eksempel* på hvordan dette må gjøres. Begge gjennomgangene ligger vedlagt.

Ifølge gjennomgangen er det grunn til å tro at saksbehandlingsfeilene knyttet til naturmangfoldloven og forvaltningsloven i denne saken - både hver for seg og samlet - kan ha innvirket på konsesjonsvedtakets endelige innhold. Konsesjonsvedtaket for Bremangerlandet Vindkraftverk bør således trekkes tilbake, jf. forvaltningsloven § 41. Som følge av at forhold av vesentlig betydning for konsesjonsvurderingen ikke er tilstrekkelig belyst, kan også omgjøringsadgang følge av energiloven § 10-3 fjerde ledd som gir hjemmel til å trekke konsesjonen tilbake dersom den er gitt «på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning».

Bremangerlandet vindkraftverk er ikke blant prosjektene som regjeringen har oppgitt at den skal gjennomgå i statsbudsjettet. Eksempelet viser derfor tydelig både at det er behov for å gjennomgå *alle* konsesjoner der vindkraftverkene ikke allerede er i drift, og at det er særlig behov for å gjennomgå hvordan naturmangfoldloven § 7 er ivaretatt. Paragraf 7 omhandler at de miljørettslige prinsippene i § 8 - § 12 i naturmangfoldloven alltid skal ivaretas¹.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven er ikke nevnt i Stortingets vedtak. Det er imidlertid slik at det for alle vedtak, både konsesjonsvedtak, etterfølgende vedtak om detalj- og MTA-plan og eventuelle konsesjonsendringer som er fattet etter at naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009, så gjelder naturmangfoldloven § 7 om at de miljørettslige prinsippene i § 8 - § 12 skal legges til grunn som retningslinjer for all offentlig myndighetsutøvelse hvor natur berøres. Vurderingen av prinsippene i

¹ [1] Et godt kunnskapsgrunnlag må ligge til grunn for beslutningen (§8), og føre-var prinsipp skal gjelde ved mangel på tilstrekkelig kunnskap (§9); det må tas hensyn til samlet belastning på økosystemet (§10); kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§11), og utbygging skal skje med minst mulig konsekvenser for naturen (§12).

den aktuelle saken skal fremgå av beslutningen. Manglende vurdering og begrunnet avveining er en saksbehandlingsfeil som kan lede til ugyldighet.

Selv om det ikke fremgår av stortingsvedtakets ordlyd at vindkraftkonsesjonene også skal vurderes i henhold til naturmangfoldloven, er naturmangfoldloven en sektorovergripende lov med regler som skal utfylle forvaltningsloven og energiloven, jf. også forarbeidene til naturmangfoldloven, Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) side 65:

«Departementet har lagt opp til å få samordnende prinsipper for bruk og vern av naturens mangfold på gen-, arts-, naturtype- og økosystemnivå, på tvers av sektorer. Naturmangfoldloven skal gjelde for all natur, slik at man tetter igjen huller i eksisterende regelverk (...) Naturmangfoldloven skal gjelde side om side med annet lovverk, og naturmangfoldloven og annet lovverk vil på en rekke områder utfylle hverandre.»

Naturmangfoldloven gir ikke et svar på avveiningen mellom miljøhensyn og andre hensyn, men forvaltningen skal alltid gjøre en avveining av disse interessene og begrunne konklusjonen.

Vår erfaring er at det fortsatt er mange sektorvedtak hvor en vurdering av naturmangfoldlovens prinsipper er utelatt, og hvor vedtaket ikke inneholder den vurdering og begrunnelse som loven krever. Det bør undersøkes om vindkraftkonsesjonsvedtakene oppfyller kravet i naturmangfoldloven § 7.

Det er positivt og viktig at OED ifølge regjeringens forslag til statsbudsjett vil vurdere «om bestemmelsene om konsekvensutredninger er fulgt opp». § 17 i KU-forskriften 2. og 3. ledd sier at konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold skal slik informasjon innhentes, utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk, og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Dette er særlig viktig i forhold til naturmangfoldloven, og vi ser et tydelig eksempel på at det ikke er etterlevd i Bremangersaken.

Vi mener også at saken om Bremangerlandet ikke er unik, og at det finnes flere gitte konsesjoner med lignende saksbehandlingsfeil. Et eksempel er Innvordfjellet, hvor kartlegging av en truet hubrobestand ble satt som vilkår i konsesjonsvedtaket. Slike kartlegginger skal, slik den juridiske vurderingen av Bremangerlandet viser, komme i forkant av konsesjonsvedtaket, ikke i ettertid. Heller ikke her ble flaggermus tilstrekkelig utredet.

Vi minner om at mangelfulle eller manglende utredninger av temaer som er omfattet av konsekvensutredningsforskriften og fastsatt i utredningsprogrammet, og som også følger av naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlag i § 8 og forvaltningens utredningsplikt i forvaltningsloven § 17, er saksbehandlingsfeil.

Forvaltningens omgjøringsadgang

Når stortingsvedtaket sier at regjeringen skal «stansen vedtaket» dersom det foreligger rettslige feil eller mangler i henhold til forvaltningsloven og energilovgivningen, må regjeringen forholde seg til de muligheter den har til å omgjøre/tilbakekalle et konsesjonsvedtak utenfor klage. Det er forvaltningsloven § 35 c og energiloven § 10-3 fjerde ledd som her er aktuelle lovhjemler for omgjøring av innvilgede vindkraftkonsesjoner: - Forvaltningen kan omgjøre sitt eget vedtak utenom

klage dersom forvaltningen finner ut at vedtaket er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 35 c. Det må konstateres ugyldighet. - Energiloven § 10-3 fjerde ledd gir forvaltningen adgang til å trekke tilbake en konsesjon dersom det viser seg at den er «gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning».

Veien videre

Vi sender vedlagt over de juridiske gjennomgangene gjennomført av advokat Tine Larsen, og ønsker svar fra regjeringen på oppfordringen om å gjennomgå hvorvidt naturmangfoldloven § 7 er vurdert i forhold til *alle* konsesjoner der vindkraftverkene ikke allerede er i drift. Vi ber også om svar på hvordan OED kan se bort i fra Stortingets vedtak om å stanse konsesjonsvedtak som er *ugyldige*, og i stedet la en interesseavveining avgjøre stans. Vi vil presisere at hvis en interesseavveining likevel skal gjøres, bør det i det minste legges betydelig vekt på konsekvensen av irreversible inngrep i natur- og friluftslivsverdier av nasjonal betydning.

Dersom regjeringens syn på implementeringen av Stortingets vedtak og naturmangfoldloven skiller seg fra det som blir presentert i de juridiske gjennomgangene, forventer vi tydelig begrunnelse for dette.

Mvh

Siri Meland
Fungerende generalsekretær i Norsk
Friluftsliv

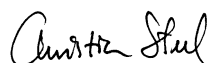
Per Hanasand
Styreleder i DNT

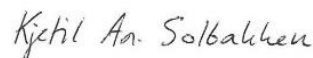
Eldar Berli
Generalsekretær i NJFF

Silje Ask Lundberg
Leder i Naturvernforbundet

Christian Steel
Generalsekretær i Sabima

Kjetil Aa. Solbakken
Generalsekretær i NOF

Else Hendel
Fungerende miljøpolitisk leder i
WWF Verdens naturfond